

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect perioada 2020-2023 (obligatoriu)**Modernizarea mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului****(denumirea proiectului)****Cifra proiectului 20.80009.1606.15**

Cercetările ample, realizate pe parcursul celor 4 etape de realizare a proiectului au fost înregistrate în rezultate științifice pe mai multe dimensiuni interconectate, au exprimat ipoteze ale proceselor de modernizare, au formulat factori relevanți pentru realizarea prograselor în dezvoltarea sectorială și cea socio-statală per ansamblu. Cercetările reflectă ample procese de reformare a instituțiilor publice, în contextul celor de modernizare a Republicii Moldova. Luându-se în considerare statutul de stat candidat UE, precum și provocările majore la care este expusă țara și cetățenii în condițiile conflictelor, crizelor și războaielor actuale, cercetările tratează – într-o formulă echilibrată și echidistantă, trecând prin filiera abordării critice, – direcții de dezvoltare, procese, reforme, acțiuni și decizii.

În context etapizat au fost formulate și soluționate problem științifice raportate procelor de tranziție, au fost definite cauze ce generează conflicte și contradicții juridice, au fost identificate cauze ale lipsei de performanță și eficiență instituțională, au fost analizate procese sociale ce au generat lipsa de încredere în autorități și instituții ș.m.a. Generalizările realizate înregistrează că este pe larg admis că democrația rămâne unicul sistem politico-juridic perfectibil, omul, în general, ca persoană, nu poate aștepta (și nu-și poate imagina) un tratament mai bun decât acela pe care democrația i-l garantează, astfel încât protecția drepturilor omului într-o societate democratică trece prin statul de drept.

Între democrație și stat de drept există relații de complementaritate, statul de drept și democrația sunt două realități ce se consolidează reciproc, democrația oferă statului de drept legitimitate, iar statul de drept oferă democrației stabilitate prin intermediul mecanismelor și procedurilor din dotare. Statul de drept și statul democratic sunt în relații tensionate, dar nu de opoziție, statul de drept fiind o condiție a edificării democrației, deaceea eforturile canalizate în fortificarea mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului este o prioritate necesară a fi asumată de toți actorii importanți interesați de consolidarea socio-politică și juridică a Republicii Moldova.

Democrația și drepturile omului, statul de drept, justiția independentă sunt subiecte interconectate și interdependente, ce interacționează și fac parte din valorile fundamentale ale umanității. Democrația nu poate fi realizată fără un echilibru social, iar el nu poate fi atins și, cu atât mai mult, păstrat în absența democrației și a educației în spiritul democratic, a modelelor de corectitudine decizională, și legalitate decizională.

Cercetările tratează aspect definatorii privind: 1) dimensiunile procesului de tranziție spre standarde europene, care au în calitate de centru de greutate al acțiunilor referitoare la persoana, drepturile și libertățile acesteia; 2) dezvoltarea și prezentarea instrumentelor capabile de a impulsiona eficiența mecanismelor de protecție a persoanei și de a contribui la consolidarea eforturilor în societate; și 3) aspectele specifice care ar putea fi utilizate în calitate de criterii de evaluare a eficienței mecanismelor în realizarea progresivă a procesului de democratizare și asigurare a drepturilor persoanei.

Summary of the activity and results obtained in the project period 2020-2023
Modernization of governance mechanisms focused on the protection of human rights

Project cypher 20.80009.1606.15

The extensive research, carried out during the 4 stages of the realization of the project, were recorded in scientific results on several interconnected dimensions, expressed hypotheses of the modernization processes, formulated relevant factors for achieving progress in the sectoral and socio-state development as a whole. The studies reflect extensive processes of reforming public institutions, in the context of the modernization of the Republic of Moldova. Considering the status of an EU candidate state, as well as the major challenges to which the country and its citizens are exposed in the conditions of current conflicts, crises and wars, the research approaches - in a balanced and equidistant formula, going through the chain of critical approach - directions of development, processes, reforms, actions, and decisions.

In a staged context, scientific problems related to the transition processes have been formulated and solved, causes that generate conflicts and legal contradictions have been defined, causes of the lack of performance and institutional efficiency have been identified, social processes that generated a lack of trust in authorities and institutions have been analyzed etc. The generalizations record that it is widely accepted that democracy remains the only perfectible political-legal system, the human, in general, as a person, cannot expect (and cannot imagine) a better treatment than that which democracy guarantees to him, thus that the protection of human rights in a democratic society goes through the rule of law.

There are complementary relations between democracy and the rule of law, the rule of law and democracy are two realities that reinforce each other, democracy gives legitimacy to the rule of law, and the rule of law gives stability to democracy through the mechanisms and procedures provided. The rule of law and the democratic state are in tense relations, but not in opposition, the rule of law being a condition for building democracy, therefore the efforts channeled into strengthening governance mechanisms focused on the protection of human rights is a necessary priority to be assumed by all important actors interested in the socio-political and legal consolidation of the Republic of Moldova.

Democracy and human rights, the rule of law, independent justice are interconnected and interdependent subjects that interact and are part of the fundamental values of humanity. Democracy cannot be achieved without a social balance, and it cannot be achieved and, even more, preserved in the absence of democracy and education in the democratic spirit, models of decisional fairness, and decisional legality.

The research deals with defining aspects regarding: 1) the dimensions of the transition process towards European standards, which have as the center of gravity of the actions related to the person, human rights and freedoms; 2) the development and presentation of instruments capable of boosting the efficiency of the mechanisms for the protection of the person and contributing to the consolidation of efforts in society; and 3) the specific aspects that could be used as criteria for evaluating the effectiveness of the mechanisms in the progressive realization of the process of democratization and ensuring the rights of the person.